

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL NEMUNO UPIŲ BASEINŲ RAJONO VALDYMO PLANO IR PRIEMONIŲ VANDENSAUGOS TIKSLAMS NEMUNO UPIŲ BASEINŲ RAJONE PASIEKTI PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2010 m. liepos 21 d. Nr. 1098

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vandens įstatymo (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2003, Nr. 36-1544) 24 straipsnio 1 ir 3 dalimis ir 25 straipsnio 4 dalimi ir įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 (Žin., 2009, Nr. 33-1268), 3 lentelės 904 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti pridedamus:
  - 1.1. Nemuno upių baseinų rajono valdymo planą (toliau – Planas);
  - 1.2. Priemonių vandensaugos tikslams Nemuno upių baseinų rajone pasiekti programą (toliau – Programa).
2. Pavesti Aplinkos ministerijai koordinuoti Plano ir Programos įgyvendinimą.
3. Pasiūlyti savivaldybėms, esančioms Nemuno upių baseinų rajone, dalyvauti vykdant Planą ir Programą.
4. Rekomenduoti savivaldybėms ir įpareigoti valstybės institucijas, atsakingas už Programoje nurodytų priemonių vandensaugos tikslams Nemuno upių baseinų rajone pasiekti įgyvendinimą, kasmet iki vasario 1 d. teikti Aplinkos ministerijai informaciją apie šių priemonių įvykdymą.
5. Nustatyti, kad šis nutarimas tą pačią dieną oficialiai be Plano ir priedų skelbiamas „Valstybės žiniuose“, o nutarimas su Plano priedais – „Valstybės žinių“ interneto tinklalapyje (www.valstybes-zinios.lt).

Ministras Pirmininkas

Andrius Kubilius

Aplinkos ministras

Gediminas Kazlauskas

PRIEMONIŲ VANDENSAUGOS TIKSLAMS NEMUNO UPIŲ BASEINŲ RAJONE PASIEKTI PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Priemonių vandensaugos tikslams Nemuno upių baseinų rajone pasiekti programos (toliau – Programa) paskirtis – nustatyti vandens naudojimo ir apsaugos priemonės Lietuvos Respublikos vandens įstatymo (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2003, Nr. 36-1544) 22 ir 23 straipsniuose nustatytiems vandensaugos tikslams pasiekti Nemuno upių baseinų rajone.

2. Programos objektas – Nemuno upių baseinų rajonas (toliau – Nemuno UBR), susidedantis iš Nemuno upės baseino dalies, esančios Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos pajūrio upių baseinų (išskyrus Šventosios ir Bartuvos upių baseinus), Priegliaus upės baseino dalies, esančios Lietuvos Respublikos teritorijoje, Kuršių marių dalies, esančios Lietuvos Respublikos teritorijoje, Kuršių marių vandenių išplitimo Baltijos jūros zonoje ir Baltijos jūros priekrantės vandenių, esančių Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. Siekiant suderinti socialinės-ekonominės plėtros poreikį ir vandensaugos tikslus, Programoje numatyta užsibrėžtus uždavinius įgyvendinti etapais: pirmasis etapas – 2010–2015 metai; antrasis etapas – 2016–2021 metai; trečiasis etapas – 2022 – 2027 metai.

4. Įgyvendinus pirmojo etapo uždavinius, nurodytus Programos 23 punkte, bus įvertinta, kokių mastu pasiekta vandensaugos tikslų. Vandens telkinių būklės pokyčių stebėjimai ir vertinimai, kurie bus atliekami pirmajame Programos įgyvendinimo etape, padės geriau suprasti, kokių tikslų siekti ir kokius uždavinius užsibrėžti antrajam ir trečiajam etapams. Antrojo etapo uždaviniai bus nustatyti atsižvelgiant į pirmojo etapo realiai pasiektus rezultatus, o trečiojo etapo – pirmųjų dviejų etapų rezultatus.

II. APLINKOS ANALIZĖ

5. Nemuno UBR išsidėstęs Baltarusijos, Lietuvos, Rusijos (Kaliningrado srities), Latvijos ir Lenkijos teritorijose. Jo bendras plotas – 97928 km². Lietuvoje esanti Nemuno UBR dalis su tarpiniais ir priekrantės vandenimis užima 48384,7 km² plotą, kuris yra 56°15'–52°45' šiaurės platumos ir 22°40'–28°10' rytų ilgumos teritorijoje. Lietuvoje esanti Nemuno UBR sudaro 74 procentus šalies teritorijos.

6. Didžiausia Nemuno UBR upe Nemunu per metus į Kuršių marias vidutiniškai nuteka apie 21 km³ vandens. Ilgiausi ir pagal baseinų plotą didžiausi Nemuno intakai Lietuvoje yra: Merkys (ilgis Lietuvoje – 185,2 km, baseino plotas Lietuvoje – 3798,73 km²); Neris, arba Vilija (ilgis Lietuvoje – 228 km, baseino plotas Lietuvoje – 4266,79 km²); Nevėžis (ilgis Lietuvoje – 208,6 km, baseino plotas Lietuvoje – 6140,42 km²); Dubysa (ilgis Lietuvoje – 139 km, baseino plotas Lietuvoje – 1965,9 km²); Šešupė (ilgis Lietuvoje –

157,5 km, baseino plotas Lietuvoje – 4769,75 km²); Jūra (ilgis Lietuvoje – 171,8 km, baseino plotas Lietuvoje – 4005,06 km²); Miniija (ilgis Lietuvoje – 201,8 km, baseino plotas Lietuvoje – 2939,97 km²). Šių Nemuno intakų vardais, taip pat Šventosios (upės ilgis Lietuvoje – 246 km, baseino plotas Lietuvoje – 6789,18 km²) ir Žeimenos (upės ilgis Lietuvoje – 79,6 km, baseino plotas Lietuvoje – 2775,25 km²) vardais pavadinti 9 Nemuno UBR pabaseiniai. Dešimtą Nemuno UBR pabaseinį sudaro Nemuno mažųjų intakų pabaseinis. Be to, Nemuno UBR baseinui priskirtas Lietuvos pajūrio upių baseinas ir Lietuvos teritorijoje esanti Priegliaus baseino dalis.

7. Ištyrus vandens telkinių ekologinę būklę, nustatyta, kad labai geros ekologinės būklės reikalavimus Nemuno UBR atitinka 105 upių kategorijos vandens telkiniai, kurių bendras ilgis – 1967 km. Tai sudaro apie 18 procentų visų upių kategorijos vandens telkinių. 135 vandens telkiniai, kurių bendras ilgis – 2589 km ir kurie sudaro apie 23 procentus visų telkinių, yra geros ekologinės būklės. Vandens telkinių, kurių ekologinė būklė vidutinė, yra 259, arba 44 procentai, o bendras jų ilgis – 3963 km. Bloga ekologinė būklė nustatyta 26 vandens telkiniuose, kurių bendras ilgis – 466 km, o labai bloga ekologinė būklė – 5 vandens telkiniuose, kurių bendras ilgis – apie 38 km. Blogos ekologinės būklės vandens telkiniai sudaro tik apie 4 procentus, o labai blogos būklės – apie 1 procentą visų vandens telkinių. Maksimalus ekologinis potencialas nustatytas 8 Nemuno UBR vandens telkiniuose, kurie priskiriami labai pakeistų vandens telkinių grupei. Jie sudaro apie 1 procentą visų vandens telkinių, o bendras jų ilgis – 151 km. Trylikos Nemuno UBR vandens telkinių, arba 2 procentų, kurių bendras ilgis – 189 km, yra gero ekologinio potencialo. Vidutinis ekologinis potencialas nustatytas 22 vandens telkiniuose, kurie priskiriami labai pakeistiems vandens telkiniams. Šie telkiniai sudaro 4 procentus visų vandens telkinių, o jų bendras ilgis – 623 km. Blogas ekologinis potencialas nustatytas 10 vandens telkinių, jie sudaro 2 procentus visų Nemuno UBR vandens telkinių, o jų bendras ilgis – 207 km. Yra tik vienas labai blogo ekologinio potencialo vandens telkinys, jo ilgis – 1,8 km.

Ežerų ir tvenkinių vandens telkiniams Nemuno UBR šiuo metu priskiriami 276 didesni nei 50 ha ežerai ir tvenkiniai. Iš jų labai geros ekologinės būklės arba maksimalaus ekologinio potencialo reikalavimus atitinka 118 telkinių. 68 telkiniai yra geros ekologinės būklės arba gero ekologinio potencialo, 73 – vidutinės, 17 – blogos.

Priekrantės vandenų kategorijos telkiniams priskiriami 2, tarpinių vandenų kategorijai – 4 vandens telkiniai, kurių vienas (Klaipėdos sąsiauris) priskiriamas labai pakeistų vandens telkinių grupei. Nė vienas telkinys neatitinka labai geros (geros) ekologinės būklės ar maksimalaus (gero) ekologinio potencialo reikalavimų ir yra vidutinės ar blogos ekologinės būklės (ekologinio potencialo).

8. Esamą paviršinių vandens telkinių būklę lemia žmogaus ūkinė veikla Nemuno UBR. Paviršinių vandens telkinių būklei didžiausią poveikį daro:

- 8.1. pasklidoji tarša biogeninėmis medžiagomis;
- 8.2. sutelktoji tarša organinėmis medžiagomis, azoto ir fosforo junginiais;
- 8.3. tarša pavojingomis medžiagomis;

8.4. upių vagų tiesinimas;

8.5. hidroelektrinės;

8.6. iš gretimų valstybių patenkantys teršalai.

9. Didžiausias pasklidosios taršos šaltinis – žemės ūkio veikla. Gyvulių mėšlo ir mineralinių trąšų naudojimas didina azoto ir nitratų azoto koncentraciją upėse. Dėl nevienodo žemės ūkio veiklos intensyvumo pasklidosios žemės ūkio taršos apkrovos Nemuno UBR pasiskirsčiusios netolygiai. Didžiausia tarša Nevėžio, Šešupės, Dubysos, Jūros pabaseiniuose. Mažiausiai žemės ūkio tarša veikia Žeimenos, Merkio, Neries mažųjų intakų ir Šventosios pabaseinius. Dėl žemės ūkio taršos geros ekologinės būklės reikalavimų pagal nitratų azotą (toliau – $\text{NO}_3\text{-N}$) neatitinka 2114 km upių, arba 21 procentas visų upių kategorijos vandens telkiniams priskiriamų upių ilgio.

10. Atliktas vertinimas rodo, kad pasklidoji žemės ūkio tarša taip pat – vienas svarbiausių faktorių, veikiančių ežerų ir tvenkinių būklę. Esamą ežerų būklę ne visada galima paaiškinti dabartine žemės ūkio taršos apkrova, todėl manoma, kad dalies ežerų ir tvenkinių prastesnę nei gerą būklę lemia praeities tarša, kai esant labai intensyviai žemės ūkiui į vandens telkinius pateko ir susikaupė daug bendrojo fosforo. Praeities tarša gali veikti ir 42 procentų rizikos grupei priskiriamų ežerų ir tvenkinių būklę. Apie ežerų ir tvenkinių būklę lemiančius veiksnius ir jų poveikį surinkta mažiau informacijos nei apie upių būklę lemiančius veiksnius. Dėl duomenų stokos 17 procentų geros ekologinės būklės reikalavimų neatitinkančių ežerų ir tvenkinių užterštumo priežastys nežinomos.

11. Vertinti pasklidosios žemės ūkio taršos poveikį paviršiniams vandens telkiniams sunku ir dėl to, kad Lietuvoje vis dar nėra duomenų apie mineralinių trąšų sunaudojimą. Atlikti skaičiavimai rodo, kad su mineralinėmis trąšomis į dirvožemį gali patekti apie pusę žemės ūkyje susidarančios azoto ir fosforo junginių taršos apkrovos. Kadangi nėra faktinių duomenų, šiuo metu mineralinių trąšų apkrova apskaičiuojama atsižvelgiant į deklaruotus pasėlių plotus ir jiems trešči reikalingas optimalias trąšų normas.

12. Be taršos, kurią sukelia žemės ūkio veikla, yra dar vienas pasklidosios taršos šaltinis – gyventojų buitinės nuotekos. Surinkta informacija rodo, kad šiuo metu Nemuno UBR daugiau nei 200 gyventojų turinčiose gyvenvietėse yra daugiau kaip 0,5 mln. gyventojų, kurių buitinės nuotekos nesurenkamos ir nevalomos. Tarša iš žemės ūkio veiklos ir nesurenkamų buitinių nuotekų pasiskirsto taip: pagal biocheminį deguonies suvartojimą (BDS_7) (tūkst. t/metus): žemės ūkis – 324 ir gyventojai – 14; pagal bendrąjį azotą (BN) (tūkst. t/metus): žemės ūkis – 147 ir gyventojai – 2,4; pagal bendrąjį fosforą (BP) (tūkst. t/metus): žemės ūkis – 27 ir gyventojai – 0,5. Taigi, palyginti su žemės ūkio taršos apkrovomis, gyventojų sukeliama tarša nėra didelė.

13. Sutelktoji vandens tarša – pramonės įmonių, buitinių nuotekų valyklų ir paviršinės nuotekos. 2007 metų duomenimis, Nemuno UBR buvo 1 412 nuotekų išleistuvų. Nuotekos į upes ir ežerus išleidžiamos iš 1 342 išleistuvų; į Kuršių marias – iš 65; Baltijos jūrą – iš 5 išleistuvų. Tiriant žmogaus veiklos poveikį nustatyta, kad didžiuma sutelktosios taršos apkrovos į paviršinio vandens telkinius patenka iš didžiųjų aglomeracijų, t. y. aglomeracijų,

kurių taršos apkrovos viršija 2 000 gyventojų ekvivalentų. Nemuno UBR yra 73 tokios aglomeracijos. Jų poveikį vandenims rodo šie duomenys: nuotekų kiekis (mln. m³/metus) iš didžiųjų aglomeracijų – 132 ir iš kitų išleistuvų – 124; BDS₇ (t/metus) iš didžiųjų aglomeracijų – 1492 ir kitų išleistuvų – 1064; BN (t/metus) iš didžiųjų aglomeracijų – 1591 ir kitų išleistuvų – 876; BP (t/metus) iš didžiųjų aglomeracijų – 149,3 ir kitų išleistuvų – 103,4.

Nemuno UBR yra 795 paviršines nuotekas išleidžiantys išleistuvai, arba 56 procentai visų išleistuvų, kurių nuotekos išleidžiamos į paviršinius Nemuno UBR vandens telkinius. Nors paviršinių nuotekų išleistuvų gausu, tačiau jų išleidžiamos nuotekos sudaro tik apie 17,5 procento visų sutelktosios taršos išleistuvų išleidžiamų nuotekų. Paviršinių nuotekų taršos apkrovos sudaro apie 22 procentus visos sutelktosios taršos šaltinių BDS₇ apkrovos, 23 procentus bendrojo fosforo ir 16 procentų bendrojo azoto taršos apkrovos. Didžiausių aglomeracijų išleistuvai išleidžia apie 52 procentus visų paviršinių nuotekų. Remiantis 2007 metų duomenimis, valyta tik apie 10 procentų paviršinių nuotekų. Kita dalis į vandens telkinius išleidžiama nevalyta. Opi ir paviršinių nuotekų apskaitos problema. Šiuo metu apskaitomos ir tiriamos tik iš taršiausių (dažniausiai pramoninių) teritorijų surenkamos paviršinės nuotekos, tačiau tikrasis į vandens telkinius patenkantis nuotekų kiekis ir taršos apkrova gali būti gerokai didesni. Visuotinai pripažįstama, kad paviršinių nuotekų tvarkymui turi būti skiriama daugiau dėmesio.

Į vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą 2003–2009 metais investuota maždaug 1 mlrd. litų. 2007–2013 metais gyvenvietėms, didesnėms nei 2 000 g. e., numatyta skirti apie 2,1 mlrd. litų vandens tiekimo, nuotekų surinkimo, tvarkymo ir dumblo infrastruktūrai sukurti ir atnaujinti.

14. Nemuno UBR yra daugiau kaip 700 km upių kategorijos vandens telkinių (7 procentai visų upių kategorijos vandens telkinių), kurių būklę sutelktoji tarša gali veikti labai ir dėl to ji gali neatitikti geros ekologinės būklės reikalavimų. Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra pastaraisiais metais sumažino sutelktosios taršos poveikį, todėl sutelktosios taršos keliamos problemos ne tokios opios kaip anksčiau. Tačiau daugiausia problemų šiuo metu kelia tarša amonio azotu ir bendruoju fosforu. Problemų kelia ir į mažas upes, kurių taršos akumuliacijos potencialas nedidelis, išleidžiamos nuotekos.

15. Nustatant paviršinių vandens telkinių taršą pavojingomis medžiagomis, pagrindinis informacijos šaltinis buvo 2006 metais atlikta studija „Vandens aplinkai pavojingų medžiagų nustatymas Lietuvoje“. Remiantis minėtos studijos rezultatais, Nemuno UBR nustatytos 5 vietos Neries, Nevėžio, Nemuno ir Akmenos–Danės upėse, kuriose pastebėta vandens tarša pavojingomis medžiagomis: aptikta leistinas ribas viršijanti di-2-etilheksilftalato ir tributilalavo koncentracija. Galimi taršos šaltiniai Nevėžyje, Nemune ir Akmenoje–Danėje – nuotekos iš didžiųjų šalia šių upių esančių miestų (Panevėžio, Kauno, Kretingos). Be to, Neryje pavojingų medžiagų aptikta ties siena su Baltarusija. Klaipėdos sąsiauryje taip pat aptikta didelė di-2-etilheksilftalato ir tributilalavo koncentracija. Taršos šaltiniai gali būti įvairūs. Antai Klaipėdos sąsiauryje pavojingos medžiagos kaupiasi ne tik dėl akvatorijoje vykdomos veiklos, jos atnešamos ir su upių vandenimis iš baseino. Išsamios ir

patikimos informacijos apie pavojingų medžiagų koncentraciją paviršinio vandens telkiniuose nepakanka.

16. Upių vagų tiesinimas – viena iš svarbiausių priežasčių, dėl kurių upės šiuo metu gali neatitikti geros ekologinės būklės reikalavimų. Nemuno UBR ištiesinta apie 30 procentų visų upių kategorijos vandens telkinių vagų. Nustatyta, kad lygumose per urbanizuotas teritorijas tekančių upių vagų natūralių savybių grąžinimas sukeltų didelių neigiamų socialinių ir ekonominių padarinių, todėl tokios upių atkarpos vadinamos labai pakeistais vandens telkiniais. Labai pakeistiems vandens telkiniams Nemuno UBR priskiriama 940 km ištiesintų upių vagų. Kitos ištiesintos upės vadinamos rizikos vandens telkiniais, kuriems dėl vagų ištiesinimo kyla rizika neatitikti geros ekologinės būklės reikalavimų. Rizikos grupei priskiriama 2179 km ištiesintų upių vagų (1459 km kalvoto reljefo teritorijose ir 719 km lygumose).

17. Nemuno UBR upėse šiuo metu veikia 50 hidroelektrinių (toliau – HE), iš kurių 33 daro didelį poveikį žemiau esančioms upių atkarpoms. Neigiamas poveikis susidaro dėl dažnų vandens lygio pokyčių upės atkarpoje žemiau HE. Vandens lygio kaita pražūtinga vandens augalijai, dugno bestuburiams, žuvų ikrams ir mailiui. Mažųjų HE daroma žala nelaikoma didele tais atvejais, kai intensyvios žuvų migracijos metu (nuo balandžio 1 d. iki birželio 1 d. ir nuo rugsėjo 10 d. iki spalio 20 d.) HE turbinose per parą žūva arba sužalojama iki 10 vertingų žuvų. Žuvis žalojančias ir nuotėkio režimo neatitinkančias turbinas pakeisti palankesnėmis aplinkai reikėtų trylikoje HE, įrengtų Nemuno UBR upėse.

18. Tarptautinės taršos poveikis teršalų koncentracijai Neris ir Nemuno upėse pastaraisiais metais mažėjo, tačiau BDS₇ koncentracija Neryje ir Nemune ties siena su Baltarusija neatitinka geros ekologinės būklės reikalavimų. Šiuo metu sudėtinga nustatyti, ar padidėjusią BDS₇ koncentraciją lemia kaimyninės valstybės tarša organinėmis medžiagomis, ar didelis „a“ chlorofilo kiekis upėse. Tarptautinės taršos poveikis jaučiamas ir Kuršių mariose – į jas su Nemuno vandeniu gali patekti iki 30–40 procentų visos upės atplukdomos nitratų ir amonio azoto taršos apkrovos ir iki 50 procentų bendrojo fosforo apkrovos. Iki šiol nežinoma, kokia taršos apkrova atnešama iš Rusijos Federacijai priklausančios Kuršių marių dalies, kiek biogeninių medžiagų kaupiasi tos dalies dugno nuosėdose.

19. Bendrą tarpinių ir priekrantės vandenų būklę šiuo metu lemia pasklidoji tarša, perteklinio azoto ir fosforo prietaka su upių vandenimis, ypač Nemunu. Ši tarša susidaro ne tik Lietuvos teritorijoje – nemažai teršalų į Kuršių marias atplaukia iš Baltarusijos. Upėmis atplukdoma tarša skatina priekrantės ir Kuršių marių vandenų eutrofikaciją – didelę ištirpusio azoto ir fosforo koncentraciją žiemą ir intensyvu vandens žydėjimą šiltuoju metų laiku. Esant tam tikroms klimato sąlygoms (pavyzdžiui, aukštai temperatūrai, ramiems orams), mariose pradeda gaišti žuvis, randasi kitokių intensyviai eutrofikacijai būdingų reiškinių, kuriuos sukelia trumpalaikis deguonies stygius. Be pasklidusios taršos, Kuršių marių vandens būklę veikia ir antrinė tarša iš dugno nuosėdų. Tyrimų rezultatai rodo – Kuršių marių dugno nuosėdose gali būti nemažai biogeninių medžiagų.

20. Į Nemuno UBR patenka 12 iš 20 Lietuvoje esamų (išskirtų) požeminio vandens

baseinų. Vandens kokybė požeminio vandens baseinuose gera. Nemuno UBR nustatyti tik 3 rizikos baseinai (telkiniai), kuriuose geriamojo vandens cheminė sudėtis dėl gamtinių prižasčių neatitinka geriamojo vandens standartų reikalavimų. Be to, Lietuvos požeminiame vandenyje gausu gamtinės kilmės geležies ir mangano. Apie 90 procentų gėrimui naudojamų požeminio vandens išteklių geležies koncentracija viršija geriamojo vandens standartų leidžiamą 0,2 mg/l normą. Geležis ir manganas nekenksmingi žmogui, be to, jie palyginti nesunkiai pašalinami iš vandens aeravimo, filtravimo ir katijonų mainų, rečiau kalkinimo, chloravimo ir ozonavimo būdais. Vakarų Lietuvoje, Kretingos, Skuodo, Klaipėdos, Palangos, Telšių ir Kelmės rajonuose, viršutinio permo, o iš dalies ir viršutinio devono vandeninguosiuose sluoksniuose, kuriuos eksploatuoja daugelis šios teritorijos vandenviečių, susiformavo gamtinės toksiško cheminio elemento fluorida anomalijos. Maksimalios šio jono koncentracijos jose siekia iki 6 mg/l (DLK 1,5 mg/l). Fluorido pašalinimo iš geriamojo vandens technologijos seniai žinomos, tačiau kol kas įdiegtos tik Palangos vandenvietėje.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

21. Programos tikslas – neleisti prastėti paviršinių ir požeminių vandens telkinių būklei ir iki 2027 metų pasiekti, kad paviršinių vandens telkinių paviršinio vandens būklė būtų gera, dirbtinių ir labai pakeistų vandens telkinių – gera cheminė vandens būklė ir geras ekologinis potencialas, požeminių vandens telkinių – gera požeminio vandens būklė.

22. Programos uždaviniai:

- 22.1. sumažinti vandenų taršą iš sutelktųjų taršos šaltinių;
- 22.2. sumažinti vandenų taršą iš pasklidusių taršos šaltinių;
- 22.3. pagerinti vandens telkinių hidromorfologinę būklę;
- 22.4. pagerinti tarpinių ir priekrantės vandenų būklę;
- 22.5. pagerinti požeminio vandens telkinių būklės stebėseną;
- 22.6. sustiprinti pavojingų medžiagų naudojimo kontrolę ir nustatyti jų patekimo į vandens telkinius šaltinius;
- 22.7. nustatyti neigiamo poveikio vandens telkinių būklei kilmę ir šaltinius;
- 22.8. užtikrinti, kad visuomenė ir ūkio subjektai būtų informuojami apie priemonių programose numatytas priemones, jų vykdymo būdus, skatinti juos aktyviai prisidėti prie vandens valdymo.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

23. Programos tikslui pasiekti numatytos pagrindinės ir papildomos priemonės.
24. Pagrindinės yra tos vandens naudojimo ir apsaugos priemonės, kurios privalo būti įgyvendintos vadovaujantis Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais.
25. Teisės aktai, nustatantys pagrindines priemones Nemuno UBR priemonių programos vandensaugos tikslams pasiekti, nurodyti Programos 2 priede.

26. Papildomos yra tos priemonės, kurios turi būti įgyvendintos tais atvejais, kai vandensaugos tikslams pasiekti pagrindinių priemonių nepakanka.

27. Pirmojo Programos įgyvendinimo etapo (nuo 2010 iki 2015 metų) papildomos priemonės pateiktos Programos 1 priede. Antrojo ir trečiojo etapų papildomos priemonės bus nustatomos vėliau pagal atitinkamo etapo uždavinius.

28. Programos priemonių pagrindimas pateiktas 2 priede.

V. SIEKIAMŲ REZULTATŲ (VERTINIMO KRITERIJAI)

29. Programos įgyvendinimo stebėsenai atlikti nustatyti vertinimo kriterijai, susiję su numatytais tikslais ir uždaviniais, leidžiantys vertinti padarytą pažangą.

30. Pirmajame Programos įgyvendinimo etape (2010–2015 metai): dabartinė reikšmė 2010 metais – 320 upių ir 90 ežerų ir tvenkinių rizikos telkinių; siektina vertė – 264 upių ir 89 ežerų ir tvenkinių rizikos telkiniai.

31. Vandens telkiniams, kurių vandensaugos tikslai pirmojo Programos įgyvendinimo etapo pabaigoje nebus pasiekti, siektini antrojo etapo rezultatai bus nustatomi 2015 metais, ištyrus telkinių būklę, nustačius problemas, patikslinus uždavinius ir atnaujinus priemones naujam šešerių metų etapui.

32. Antrajame etape (2016–2021 metai): reikšmė 2015 metais – 264 upių ir 89 ežerų ir tvenkinių rizikos telkiniai; siektina vertė – 189 upių ir 17 ežerų ir tvenkinių rizikos telkinių.

33. Trečiajame etape (2022–2027 metai): reikšmė 2021 metais – 189 upių ir 17 ežerų ir tvenkinių rizikos telkinių; siektina vertė – 0 upių ir 0 ežerų ir tvenkinių rizikos telkinių.

34. Įgyvendinus Programos antrojo ir trečiojo etapo priemones, būtų pasiekta, kad visų upių, ežerų, tarpinių ir priekrantės vandenų rizikos vandens telkinių būklė būtų gera, visų dirbtinių ir labai pakeistų vandens telkinių potencialas geras.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Programoje numatytos priemonės finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ministerijoms ir įstaigoms, dalyvaujančioms įgyvendinant Programą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų.
